

God og savnet håndbog om transportforsikring

„Et savn er afhjulpet med ny håndbog, skrevet af en jurist og en forsikringsmand“

af advokat **Per Ekelund**, partner i advokatfirmaet Lindh Stabell Horten

Per Ekelund
pe@lshlaw.dk

En håndbog i transportforsikring har været savnet i lang tid. Det har længe været pauvert at skulle henvise til Tybjergs bog om Søforsikringskonventionen af 2. april 1934 i anden udgave fra 1963, som – skriver også forfatterne i deres forord – stadig er hovedværket på dette område. Forsikringshøjskolens Forlag fortjener ros for at have afhjulpet dette savn ved udgivelsen af “Transportforsikring – en praktisk håndbog”. Og de to forfattere, advokat Henrik Thal Jantzen fra Kromann Reumert og afdelingschef i Codan, Ib Ejnar Simonson, fortjener lovord for et omfattende arbejde, der vil kunne bruges af praktikere på forsikringsområdet. Har man samme forlags Håndbog i transportansvar ved Michael Willadsen fra 1996, er man virkelig godt hjulpen i det daglige arbejde med forsikring på transportområdet.

Bogen er oprindelig tænkt som en lærebog til brug for Forsikringshøjskolens undervisning i transportforsikring, men under arbejdet hermed konstaterede forfatterne, at der var et udbredt behov for en mere generel fremstilling af emnet, og så besluttede de at skrive en bog med et bredere sigte end blot undervisningsbrug. Og det skal de have tak for at de nu har gjort.

Engelsk ret

Den nye bog er delt op i en almindelig del og en speciel del. Den almindelige del omfatter den retlige regulering, herunder forsikringsaftaleloven og Dansk Sø-forsikrings-Konvention fra 2. april 1934. Allerede her påpeges

det, at mange tvister i forsikringssager i virkeligheden slet ikke skal afgøres efter dansk ret, men på basis af engelsk ret, fordi talrige forsikringsaftaler indgås med henvisning til Institute Cargo Clauses (A, B eller C), der dels indeholder materiel, engelsk forsikringsret, dels henviser til engelsk ret ved fortolkning af tvister. Hermed bringes den engelske Marine Insurance Act ind på banen. Den danske forsikringsaftalelov indeholder jo, som forfatterne påpeger, en række præceptive bestemmelser til beskyttelse af forsikringstagerne. Det kunne have været interessant at få en model for konfliktløsning i dette spændingsfelt mellem engelsk og dansk ret udover forfatternes sondring mellem specielle og almindelige forsikringsvilkår, hvor engelsk ret

skal anvendes på de første og dansk ret på de sidste. Så enkelt er det nok ikke!

Når forfatterne ikke går længere med dette spørgsmål, kan det jo skyldes, at det hurtigt bliver meget omfattende, så dette emne i virkeligheden kunne fortjene en bog for sig.

Desuden drøftes behovet for forsikring, primært på basis af en meget praktisk gennemgang af risikofaktorer. Andre emner her er forsikringsrådigheden, den praktiske forsikringstegning og transportforsikringens policer og betingelser.

I den specielle del gås der i dybden med de danske betingelser, både de begrænsede og de udvidede, og de særlige, herunder krig og strejke, suppleret med en redegørelse for de engelske vilkår, som jo også bruges på det danske marked. Forfatterne anfører, at det har været tanken, at de nye danske betingelser skulle give samme dækning som de engelske betingelser, men at de forskellige retsgrundlag kan føre til forskellige fortolkninger af såvel de enkelte bestemmelser som de generelle principper. Det er – påpeger forfatterne – lettere for assurandørerne at undgå (avoid) en skade under en forsikring under engelsk ret end under dansk ret.

Forfatterne har opstillet et meget fint diagram med eksempler på den forskellige dækning under de danske og engelske standardbetingelser i forbindelse med gennemgangen af de engelske vilkår. Hvor mange forsikringstagerer tænker over disse forskelle i praksis? Det fremgår tydeligt, at der er væsentlige afvigelser selv mellem de udvidede, danske betingelser og Cargo Clauses A. Her ligger en vigtig, pædagogisk opgave for assurandører og forsikringsmæglere.

På eet punkt er de engelske regler bedre end de danske: Der gælder en seksårig forældelse i England mod to år i Danmark, jævnfør FAL § 29. To år er faktisk ikke lang tid, hvis sagen vedrører et kompliceret forhold. Forfatterne synes at fortolke suspensionsreglerne til fordel for forsikringsselskaberne: Det er faktisk

min opfattelse, at forhandling, herunder mødedeltagelse, om erstatning i et skadestilfælde medfører suspension af fristen. Man forhandler da ikke på skrømt! Så hellere et klart nej, også til fortsatte forhandlinger, så forsikringstageren kan støvne i tide.

Bogen behandler også de praktiske forhold omkring kalkulation af forsikringssum og præmie og særlige dækningsmuligheder. Endelig omtales forsikringsbegivenheden. Også havari grosse behandles, endda med et afsnit om bjergeløn.

Bogen er jo, som titlen siger, for praktikere, men også praktikere har brug for jura, og den behandles ud over det allerede anførte også i afsnit om værneting og forældelse.

Ansvarsforsikringen

Transportforsikring er jo mange ting. Det kan være nyttigt at sondre mellem vareforsikring og ansvarsforsikring. Det hidtil oplyste indhold vedrører jo som hovedregel vareforsikringen. Bogen lever imidlertid op til sin titel ved også at behandle vareforsikringens regres overfor transportøren og transportørens ansvarsforsikring, som her systematiseres ved en udsondring af ansvarsforsikringerne på de enkelte transportområder – vej, sø, luft, jernbane, post, spedition og stevedoring.

Regressager spiller en betydelig rolle. Der søges efter denne anmelders opfattelse regres i aggressivt omfang. Et stort antal sager ved domstolene, særligt Sø- og Handelsretten, affødes af regresser. Det må antages, at et antal forsikringsfolk, advokater og dommere tjener deres brød på disse sager. Desværre kendes provenuet ikke. Det kunne være interessant at vide, om regresserne i virkeligheden medfører lavere præmier, og det kunne også være interessant at opgøre omkostningerne, men regressens økonomi er ukendt. Igen et område, der kunne dyrkes.

Praktikere vil påskønne de mange bilag – 23 ialt – med gengivelser af autentiske forsik-

ringstekster. Særlig interessant er en oversigt over transportansvarsreglerne, også systematiseret efter transportområde, endda også med oversigter over kombineret transport på basis af de to hoveddokumenter, Multidoc (1995) og FIATA FBL (1992). Desværre mangler FIATA Multimodal Transport Waybill (FWB), som blev adopteret af FIATA's kongres i 1998 og anerkendt af Det Internationale Handelskammer, ICC, i 1999. Det bruges i vidt omfang ved kort transit som supplement til FBL.

Også spændende er en oversigt over fordelingen af risiko mellem køber og sælger i international handel. Det er naturligvis Incoterms 2000, der tales om. Ethvert forsikrings-selskab med respekt for sig selv har en bro-

chure med en sådan oversigt, og her er det ikke overraskende Codans, de to forfattere har anvendt.

Der er et nyttigt stikordsregister, men der mangler alvorligt et domsregister! FED – Forsikrings- og Erstatningsretlig Domssamling – har jo bragt en mængde spændende domme frem i dagens lys, særligt fra SØ- og Handelsrettens transport- og forsikringssager. Det er domme, som ikke tidligere blev trykt i det selektive og fornemme Ugeskrift for Retsvæsen. Det kunne have været nyttigt at have et FED-register, eventuelt med et kort resume, måske blot i emneord, i denne bog. Der henvises i teksten – navnlig i fodnoter – heldigvis tit til retspraksis, men slet ikke så meget, som man kunne ønske sig.